

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 445/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED]

[REDACTED] zastúpenej advokátskou kanceláriou Biksadský & Partners, s. r. o., Michalská 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Biksadský, LL.M., proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 23 K 43/2016-1370 z 20. decembra 2018 a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 CoKR 31/2019-1474 z 30. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 K 43/2016-1370 z 20. decembra 2018 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 CoKR 31/2019-1474 z 30. júna 2021. Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavnej sťažnosti predchádzala ústavná sťažnosť sťažovateľky, o ktorej rozhodol ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 101/2018-133 z 15. novembra 2018, ktorým vyslovil, že základné práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 porušené boli, a to minimálne z toho hľadiska, že sťažovateľke bolo odňaté právo domáhať sa pred nezávislým súdom určenia, že správca vyhodnotil jej spriaznenosť s úpadcom (obchodnou spoločnosťou

nesprávne. Ústavný súd konštatoval, že hoci nezákonným postupom správcu bolo sťažovateľke odňaté právo hlasovať na prvej schôdzi veriteľov, uvedený úkon správcu nemusí negatívne ovplyvniť jej ďalšie procesné práva v predmetnom konkurznom konaní a dokonca nemusí mať vplyv ani na jej skutočné uspokojenie v konkurze. Z § 32 ods. 6 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) totiž vyplýva, že uplynutím lehoty na popieranie pohľadávok sa pohľadávka v rozsahu, v akom nebola popretá, považuje za zistenú. Tento stav však ani ústavný súd nemôže žiadnym svojím rozhodnutím zvrátiť. Vzhľadom na konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu ústavný súd nevyhovел návrhu sťažovateľky na zrušenie uznesení okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-977 z 12. októbra 2017 a č. k. 23 K 43/2016-983 z 12. októbra 2017, pričom poznamenal, že v prípade, ak v ďalšom priebehu konkurzného konania nastane stav, ktorý by niektorému z jeho účastníkov spôsobil škodu, môže sa obrátiť so žalobou o náhradu škody na všeobecný súd s tým, že v konaní o tejto žalobe by sa prejudiciálne mala vyriešiť i otázka sťažovateľky vo vzťahu k úpadcovi z hľadiska úpravy obsiahnutej v zákone o konkurze a reštrukturalizácii.

3. V ďalšom priebehu konkurzného konania okresný súd (na základe návrhu správcu) uznesením č. k. 23 K 43/2016-1370 z 20. decembra 2018 určil, že sťažovateľka je účastníčkou konkurzného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23 K 43/2016 „*ako veriteľ úpadcu v rozsahu prihlásenej pohľadávky v poradí – Iná pohľadávka, v celkovej výške 1.013.412,86 eur vyplývajúcej zo Zmluvy o financovaní zo dňa 09. 11. 2009, zabezpečenej záložným právom na nehnuteľnostiach v druhom poradí pri zabezpečenej sume 1.013.412,86 eur vyplývajúcej zo Záložnej zmluvy zo dňa 16. 11. 2009 a zo Záložnej zmluvy zo dňa 04. 06. 2013, s tým, že tento veriteľ nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru*“.

4. Proti celému výroku uznesenia okresného súdu podal správca odvolanie. Sťažovateľka podala (17. januára 2019) odvolanie len proti výroku uznesenia okresného súdu v časti vyjadrenej slovami „... s tým, že tento veriteľ nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru“, ktoré, vychádzajúc z § 196 zákona o konkurze a reštrukturalizácii upravujúceho použitie Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), odôvodnila tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP] a že ani po vydaní nálezú ústavného súdu (bod 2) nedošlo k zhojeniu nezákonného stavu a ochrane subjektívnych hmotných práv sťažovateľky.

5. Krajský súd prvou výrokovou vetou uznesenia č. k. 3 CoKR 31/2019-1474 z 30. júna 2021 uznesenie okresného súdu v časti určenia, že sťažovateľka je účastníčkou konkurzného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 23 K 43/2016 a v akom rozsahu, zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Druhou výrokovou vetou uvedeného uznesenia krajský súd odvolanie správcu a sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu v časti určenia, že sťažovateľka nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volená do veriteľského výboru, odmietol pre neprípustnosť, čo (okrem iného) odôvodnil tým, že § 357 CSP v taxatívnom výpočte uznesení, proti ktorým je odvolanie prípustné, nielenže napadnuté uznesenie neobsahuje, ale vzhľadom na osobitnú úpravu prípustnosti odvolania v zákone o konkurze a reštrukturalizácii (§ 198) ako *lex specialis* vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku ako *lex generalis* je použitie ustanovení Civilného sporového poriadku o odvolaní proti uzneseniu vydanému *inter alia*

v konkurznom konaní vylúčené. Ani nesprávnosť poučenia obsiahnutého v rozhodnutí súdu prvej inštancie o tom, že proti výroku rozhodnutia je prípustné odvolanie, nie je spôsobilá založiť prípustnosť odvolania tam, kde jeho neprípustnosť vyplýva priamo zo zákona.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] poukazuje na to, že od prvej schôdze veriteľov (11. septembra 2017) ani raz nemala možnosť využiť svoje hlasovacie právo a že ani po piatich rokoch konkurzného konania ako zabezpečený veriteľ nemohla začať so speňažovaním oddelenej podstaty. V tejto súvislosti namieta, že dosiaľ nedošlo k zhojeniu nezákonného stavu a ochrane subjektívnych hmotných práv sťažovateľky v konkurznom konaní, a to najmä jej práva hlasovať na schôdzi veriteľov. V dôsledku vydania napadnutých uznesení okresného súdu a krajského súdu vznikol nekonzistentný, nezákonný a z pohľadu sťažovateľky právne neistý právny stav týkajúci sa jej postavenia zabezpečeného veriteľa v konkurze úpadcu. Z hľadiska zhojenia tohto protiprávneho stavu a nápravy porušenia práv sťažovateľky v zmysle nálezu ústavného súdu (bod 2) by bolo riešením zrušenie napadnutých rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, ktoré by sťažovateľke (okrem iného) otvorilo možnosť vyvolať hlasovanie schôdze veriteľov o výmene správcu v zmysle § 36 ods. 1 písm. b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 23 K 43/2016-1370 z 20. decembra 2018 a uznesením krajského súdu č. k. 3 CoKR 31/2019-1474 z 30. júna 2021, ktoré sťažovateľka ako zabezpečená veriteľka považuje za nezákonné, a to najmä z dôvodu, že jej nimi ani po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 101/2018-133 z 15. novembra 2018 nebolo priznané právo hlasovať na schôdzi veriteľov.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

8. Konkurz na majetok dlžníka (úpadcu) bol vyhlásený uznesením okresného súdu č. k. 23 K 43/2016 z 27. apríla 2017 zverejneným v Obchodnom vestníku 9. mája 2017.

9. Proti uzneseniu vydanému v konkurznom konaní, v reštrukturalizačnom konaní alebo v konaní o oddĺžení je odvolanie prípustné, len ak to zákon o konkurze a reštrukturalizácii ustanovuje [dovolanie ani mimoriadne dovolanie proti uzneseniu vydanému v konaní podľa tohto zákona nie je prípustné (§ 198 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii), pozn.].

10. Na rovnakom základe ako zákon o konkurze a reštrukturalizácii je postavený aj Civilný sporový poriadok (účinný od 1. júla 2016), ktorý v § 355 ods. 2 ustanovuje, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Ústavný súd už konštatoval, že odvolania proti uzneseniam vydaným v konkurznom konaní sú prípustné len za podmienky, že ich prípustnosť vyplýva zo samotnej zákonnej úpravy (II. ÚS 199/2017).

12. Jednoinštančné súdnictvo nijako nevybočuje z ústavných medzí (III. ÚS 152/2017).

13. Dvojinštančnosť konania je podľa judikatúry ústavného súdu ústavnoprocený princíp, ktorému musí byť podriadená aj organizačná sústava súdov so zákonom ustanovenou pôsobnosťou jednotlivých stupňov súdov (II. ÚS 195/06). V dvojinštančnosti treba vidieť najmä prejav úsilia minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutiach súdov prvej inštancie, ktoré je súčasne opodstatnené aj za cenu predĺženia konania (o dobu odvolacieho konania), ako aj za cenu jeho predraženia (o trovy odvolacieho konania). Z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, pri ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ani čl. 6 dohovoru samotné právo na odvolanie na súd vyššej inštancie negarantuje a dvojinštančnosť, ako vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986), nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania.

14. V danom prípade nebolo sporné, že zákon o konkurze a reštrukturalizácii odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nepriznaní hlasovacích práv veriteľovi na schôdzi veriteľov nepripúšťa. Tejto skutočnosti si bola vedomá aj sťažovateľka, ktorá odvolanie proti tomuto typu uznesenia súdu prvej inštancie podala (17. januára 2019) z dôvodu, že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP], a to v situácii, keď prípustnosť odvolania nevyplývala (nevyplýva) z § 357 CSP a prípustné nebolo (nie je) ani odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia (§ 358 CSP).

15. Podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorého prípustnosť nevyplýva zo samotnej zákonnej úpravy, nepredstavuje prekážku nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa mohla ústavného prieskumu uznesenia okresného súdu v časti vyjadrenej slovami „... s tým, že tento veriteľ nemá právo hlasovať na schôdzi veriteľov ani právo byť volený do veriteľského výboru“, ktoré bolo sťažovateľke doručené 7. januára 2019, domáhať priamo ústavnou sťažnosťou, čo však v lehote ustanovenej § 124 zákona o ústavnom súde neurobila.

17. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti je lehotou zákonnou a kogentnou a jej zmeškanie nemožno odpustiť napriek tomu, že to zákon o ústavnom súde výslovne neustanovuje. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sťažnosť nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti (m. m. I. ÚS 22/02); nedodržanie zákonnej lehoty na podanie sťažnosti je zákonom ustanoveným dôvodom na jej odmietnutie ako oneskorene podanej (m. m. IV. ÚS 28/02), pričom ide o takú lehotu, ktorú nemožno predĺžiť ani nemožno odpustiť

jej zmeškanie (m. m. I. ÚS 84/02, IV. ÚS 36/03, III. ÚS 124/04, III. ÚS 90/2018, III. ÚS 152/2018, III. ÚS 155/2020, III. ÚS 208/2020).

18. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol z dôvodu jej oneskoreného podania [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona č. 0 ústavnom súde].

III.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

19. Ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia zistil, že záver krajského súdu o neprípustnosti odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nepriznaní hlasovacích práv veriteľovi na schôdzi veriteľov nie je arbitrárny, ale vychádza z ustálenej judikatúry ústavného súdu (body 11 až 13). Krajský súd pri rozhodovaní o podaných „odvolaniach“ správcu a sťažovateľky proti tomuto typu uznesenia súdu prvej inštancie postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (zákona o konkurze a reštrukturalizácii a Civilného sporového poriadku), ktorými by poprel jej účel a význam.

20. Ústavný súd zároveň s poukazom na odôvodnenie nálezu č. k. IV. ÚS 101/2018-133 z 15. novembra 2018 konštatuje, že stav konkurzného konania spôsobený nezákonným postupom správcu nemôže zvrátiť tým spôsobom, že by sťažovateľke umožnil vyvolať hlasovanie schôdze veriteľov o výmene správcu v zmysle § 36 ods. 1 písm. b) zákona o konkurze a reštrukturalizácii.

21. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nepatrí právo sporovej strany, resp. účastníka konania dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sama predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08).

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2022

Miloš Maďar
predseda senátu